

ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH SÂU BỆNH HẠI, NĂNG SUẤT VÀ CHẤT LƯỢNG CỦA MỘT SỐ GIỐNG DƯA LƯỚI (*Cucumis melo* L.) NHẬP NỘI TRONG ĐIỀU KIỆN NHÀ MÀNG

Chung Như Anh¹, Trang Thị Nguyệt Quế¹, Nguyễn Tuấn¹

Ngày nhận bài: 13/6/2022; Ngày phản biện thông qua: 03/8/2022; Ngày duyệt đăng: 05/8/2022

TÓM TẮT

Dưa lưới là loài cây ăn quả nhập nội có giá trị kinh tế cao và ngày càng được lựa chọn trồng phổ biến ở Việt Nam trong những năm gần đây. Năng suất và chất lượng của các giống phụ thuộc nhiều vào các điều kiện trồng và chăm sóc. Sự xuất hiện của sâu bệnh hại là một trong những hạn chế lớn trong canh tác dưa lưới ảnh hưởng tới năng suất và chất lượng quả. Do đó, nghiên cứu nhằm tuyển chọn giống dưa lưới nhập nội có thích ứng tốt, ít sâu bệnh hại, cho năng suất và chất lượng cao trong điều kiện nhà màng là rất cấp thiết hiện nay. Thí nghiệm gồm 4 giống dưa lưới nhập nội (Sweet 999, Matsue 66, Moon 146 và Saket 70) được bố trí theo kiểu hoàn toàn ngẫu nhiên và được lặp lại 3 lần. Việc thu thập các mẫu dịch hại và quan sát tỷ lệ bệnh được tiến hành trong suốt quá trình sinh trưởng và phát triển dưa lưới. Kết quả cho thấy có tổng số 03 loài côn trùng và 03 loại bệnh hại đã được phát hiện trong đó giống Saket 70 là giống ít bị sâu bệnh hại nhất so với các giống Sweet 999, Matsue 66 và Moon 146 được trồng trong thí nghiệm, đồng thời năng suất của giống dưa lưới Saket 70 cũng đạt cao nhất, đạt 38,7 tấn/ha. Hơn thế nữa, giống Saket 70 cho màu sắc quả đẹp, thịt quả dày (4,56 cm) và độ Brix là 12,53%. Kết quả cho thấy, Saket 70 là giống dưa lưới nhập nội tiềm năng có thể khuyến cáo đưa ra nhân rộng sản xuất trong điều kiện nhà màng.

Từ khóa: dưa lưới nhập nội, sâu bệnh, năng suất, điều kiện nhà màng, Saket 70.

1. MỞ ĐẦU

Dưa lưới (*Cucumis melo* L.) thuộc họ bầu bí Cucurbitaceae, bộ Cucurbitales, lớp Agnoliopsida và ngành Magnoliophyta, là cây trồng nhiệt đới có nguồn gốc từ châu Phi (Zainal et al. 2013; Preeti và Raju, 2017; Waseem et al., 2018). Dưa lưới hiện nay đang được trồng phổ biến rộng rãi tại nhiều nước trên thế giới như Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc,... Ở Việt Nam dưa lưới mới được trồng phổ biến trong 10 năm trở lại đây tại các trang trại ở các tỉnh có áp dụng công nghệ cao như thành phố Hồ Chí Minh, Bình Dương, Đà Lạt,... tuy mới xuất hiện được không lâu nhưng dưa lưới được rất nhiều người tin dùng vì mẫu mã đẹp, thịt quả dày, giòn, chất lượng ăn rất ngon. Dưa lưới có rất nhiều loại, mỗi loại có một hương vị riêng. Dựa vào màu sắc ruột dưa lưới, có 2 loại dưa lưới phổ biến nhất là dưa lưới ruột vàng và dưa lưới ruột xanh. Cả dưa lưới ruột vàng và dưa lưới ruột xanh đều có hương vị cực kỳ thơm ngon, thanh mát và giàu dinh dưỡng. Thời gian sinh trưởng tương đối ngắn 70 – 80 ngày nên có thể trồng 03 đến 04 vụ/năm, có giá trị kinh tế cao so với trồng các loài cây trồng khác.

Dưa lưới là loại cây trồng “khó tính”, nếu canh tác theo cách truyền thống, cây rất khó sinh trưởng và phát triển tốt. Do vậy, dưa lưới thường được canh tác trong nhà màng, nhà lưới sử dụng hệ

thống tưới nhỏ giọt. Nhà màng giúp che mưa và ngăn côn trùng xâm nhập, từ đó giúp giảm chi phí sử dụng thuốc bảo vệ thực vật. Đồng thời, tạo ra nông sản sạch, đảm bảo sức khỏe người trồng lẫn người tiêu dùng... hợp tác xã nông nghiệp Thanh Bình cho rằng: “Trồng dưa lưới trong nhà màng, có ứng dụng công nghệ cao, hơn hẳn mọi mặt về chất lượng, mẫu mã, giá trị thương phẩm cao gấp 3 lần so với cách thức trồng dưa thông thường mà người nông dân hiện nay đang áp dụng trên đồng ruộng” (Quý, 2022).

Sâu bệnh hại dưa lưới chính là một trong những nguyên nhân làm giảm năng suất tiềm năng, chất lượng và gây thiệt hại lớn. Rashid et al (2016) cho biết loài bọ cánh cứng *Raphidopalpa foveicollis* (RPB) đã gây ra thiệt hại khoảng 35% - 75% đối với cây dưa lưới ở giai đoạn ra lá và quả. Capinera (2005), kết luận ruồi đục quả gây hại nặng cho quả dưa lưới do ruồi cái đẻ trứng vào quả chưa trưởng thành. Robinson and Decker-Walters (1997) cho rằng loài sâu xanh ăn lá (*Diaphania hyalinata*) có thể làm giảm năng suất lên đến 33% do lá bị hại.

Các tác nhân gây bệnh khác nhau, chẳng hạn như vi khuẩn, nấm và vi rút, được biết là có thể gây bệnh cho dưa lưới; sự phân bố và tác động của chúng đối với cây dưa lưới khác nhau trên khắp thế giới. Trong số các bệnh do nấm gây ra có bệnh chết héo do nấm *Fusarium*, bệnh phấn trắng,

¹Khoa Nông Lâm nghiệp, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Chung Như Anh; ĐT: 0973794488; Email: cnanh@ttn.edu.vn.